

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu w Łęcznej
z dnia .....

**PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ
KOREKCYJNO - EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH
PRZEMOC DOMOWĄ
na lata 2024 - 2026**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

Spis treści:

I.	Uzasadnienie realizacji programu	3.
II.	Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego	5.
III.	Założenia programu	6.
IV.	Cele i rezultaty programu	7.
V.	Zawartość programu	9.
VI.	Realizacja programu	10.
1.	Adresaci programu	10.
2.	Nabór i selekcja uczestników oraz zasady uczestnictwa w programie	11.
3.	Czas trwania i miejsce realizacji programu	12.
4.	Sposób realizacji, działania w zakresie edukacji i korekty zachowań przemocowych	13.
VII.	Monitoring i ewaluacja	16.
VIII.	Źródło finansowania	17.
IX.	Procedury postępowania na wypadek, gdyby osoby stosujące przemoc wróciły do zachowań przemocowych, sprzed programu	17.
X.	Ramowy harmonogram działań	18.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

I. Uzasadnienie realizacji programu

Zjawisko przemocy domowej jest powszechne i stanowi poważny problem społeczny. Przyczyny przemocy bywają różne. Może to być reakcja na problemy dnia codziennego, zmagania wewnętrzne człowieka, brak kontroli nad emocjami, działanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych na organizm; negatywne wzorce przekazywane przez media czy zachowania wyniesione z domu rodzinnego.

Problem przemocy domowej i skala występowania tego zjawiska w powiecie łęczyńskim dogłębnie została opisana i przeanalizowana w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Łęczyńskim na lata 2023 – 2025” oraz w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łęczyńskim na lata 2021 – 2025”.

Należy pamiętać, iż zjawisko przemocy to często problem złożony i w wielu przypadkach ukryty. Określenie dokładnej skali zjawiska przemocy domowej w danym czasie jest często trudne do zweryfikowania.

Na terenie powiatu łęczyńskiego istnieje wiele instytucji udzielających pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy. W pierwszej kolejności są to: Policja, Zespoły interdyscyplinarne działające przy ośrodkach pomocy społecznej, Miejska i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia udzielająca ofiarom przemocy pomocy medycznej, szkoły jako instytucje rozpoznające symptomy dziecka krzywdzonego oraz organizacje pozarządowe, pełniące najczęściej funkcję doradczą.

W powiecie łęczyńskim zlokalizowanych jest sześć ośrodków pomocy społecznej. Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej gminy powołują zespół interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zadaniem zespołu jest kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych i zagrożonych przemocą, w przypadku popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb.

Działania podejmowane wobec osób doświadczających przemocy domowej to przede wszystkim rozmowy wspierające, korzystanie z pomocy grup wsparcia, poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne.

Wśród najczęstszych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową jest przekazanie informacji o stosowaniu przemocy do sądu, prokuratury.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

W wielu przypadkach używanie przemocy związane jest z nietrzeźwością osób ją stosujących. W sytuacji kiedy osoba stosująca przemoc jest osobą nadużywającą alkoholu, wnioski o wszczęcie postępowania kierowane są do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zjawisko przemocy domowej to problem złożony, ukazujący przewagę którejś ze stron. Przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemu społecznego jakim jest przemoc domowa, w tym zapobiegania przemocy, konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów, a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Dlatego ważne jest udzielanie wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak również objęcie oddziaływaniami osób stosujących przemoc. Aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku przemocy domowej niezbędne jest również podejmowanie skoordynowanych działań, współpraca i przepływ informacji między instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednym z rodzajów wsparcia dla osób stosujących przemoc jest Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej. Program ten koncentruje się na pracy z osobami stosującymi przemoc domową, tj. na pracy nad zmianą zachowań przemocowych, czyli powstrzymaniem osób stosujących przemoc przed dalszym jej stosowaniem.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej realizuje Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc od 2014 roku. Do chwili obecnej przeprowadzono 8 edycji programu. Na przestrzeni lat 2014-2023 w programie wzięło udział 73 uczestników.

Program stwarza uczestnikom możliwości do ćwiczenia nowych, nieprzemocowych zachowań, nauki sposobów wywierania wpływu na innych poprzez zastosowanie asertywności, negocjacji, rozwiązywania konfliktów bez przemocy, ćwiczenia umiejętności – komunikacji werbalnej i niewerbalnej, wyrażania własnych opinii i przyjmowania opinii innych osób, rozwijania umiejętności słuchania ze zrozumieniem, uczenia się udzielania i przyjmowania pomocy, podejmowania racjonalnych decyzji, radzenia sobie ze stresem, złością, gniewem w sposób konstruktywny, kształtowania postawy akceptacji i tolerancji.

Do osiągnięcia celu głównego programu, jakim jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym stosowaniem przemocy i zaprzestanie przemocy domowej, wykorzystywane będą opracowane i sprawdzone dotychczas metody pracy z osobami

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

stosującymi przemoc, m.in.: praca indywidualna i grupowa uwzględniająca nawiązywanie współpracy pozwalającej na zachowanie osobom stosującym przemoc poczucia godności, prezentowanie „nowych” kontaktów z drugim człowiekiem, opartych na współpracy, szacunku i wzajemnym poszanowaniu praw, nauce budowania rozwiązań przy wykorzystaniu posiadanych zasobów.

II. Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego

Podstawę prawną programu korekcyjno - edukacyjnego stanowią:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz 1249 z późn. zm.);
2. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2025. Załącznik nr 3 do WPPPwR 2022-2025: Ramowy Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – wytyczne;
3. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2024 – 2030;
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107) ;
5. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. 2023 r. poz.1158);
6. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870);

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łęczyńskim na lata 2021 – 2025;
9. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Łęczyńskim na lata 2023 – 2025.

III. Założenia programu

Program wpisuje się w ramy systemu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie łęczyńskim. Priorytetem realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego jest bezpieczeństwo ofiar przemocy. Oznacza to, że wszelkie działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc są podporządkowane zapewnieniu ochrony, bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osoby stosujące przemoc.

Program korekcyjno – edukacyjny jest formą oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie w celu nauczenia ich samokontroli, kształtowania u nich postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. W wielu przypadkach stosowanie przemocy związane jest z nietrzeźwością sprawców. Alkohol osłabia racjonalną kontrolę nad zachowaniem, ale nie może zdejmować odpowiedzialności za czyny człowieka. Odpowiedzialność za stosowanie przemocy leży po stronie osoby, która ją stosuje. Niemniej jednak faktem pozostaje, że osoba pod wpływem substancji psychoaktywnych ma osłabioną racjonalną kontrolę nad zachowaniem i większą gotowość do reagowania złością. Niejednokrotnie osoby stosujące przemoc w ogóle nie podejmują próby kontrolowania zachowań agresywnych, a odpowiedzialność za ich występowanie przerzucają na ofiary. Niebagatelną rolę w stosowaniu przemocy mogą też odgrywać uwarunkowania biologiczne, jak zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli. Powyższe jednak nie usprawiedliwia osób stosujących przemoc domową i nie znosi z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

Osoby stosujące przemoc często starają się znajdować uzasadnienie, usprawiedliwienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to zaprzeczenia własnej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obarczania odpowiedzialnością ofiary. Zachowanie osób stosujących przemoc dodatkowo bywa wspierane przez uwarunkowania kulturowe. W przeszłości przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była obyczajowo akceptowana. Praca z całym nieprawidłowym systemem rodzinnym daje większą szansę na niesienie skutecznej pomocy. Potrzebne są nie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

tylko działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiar przed sprawcami przemocy, ale również działania powstrzymujące osoby stosujące przemoc i prowadzące do zakończenia przemocy domowej. Mają temu służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc.

Praca z osobą stosującą przemoc opierać się będzie na założeniach:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
- przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych pokoleniowo,
- przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/ współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
- można nauczyć się niestosowania przemocy, przekonania, iż nigdy nie należy godzić się na przemoc,
- stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
- korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
- stosowanie przemocy jest wyborem, za który osoba ją stosująca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

IV. Cele i rezultaty programu:

Cel główny:

- Powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym stosowaniem przemocy poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i zaprzestanie przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

- zmiana przekonań odbiorców programu korekcyjno – edukacyjnego dotyczących stosowania przemocy domowej,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie ze złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
- zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
- wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania,
- poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy domowej,
- uznanie przez osobę stosującą przemoc swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Zakładane rezultaty:

- mniejsza liczba osób stosujących przemoc,
- zwiększenie poziomu wiedzy uczestników programu na temat przemocy,
- wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie ze złością,
- wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych,
- wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i w rodzinie,
- wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie kontrolowania swoich agresywnych zachowań,
- zwiększenie poziomu wiedzy o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

V. Zawartość programu

Zasadniczą część programu stanowi:

- edukacja – przekazywanie wiedzy odbywać się będzie w sposób aktywizujący, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń.
- praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych,
- ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie (w tej części osoby prowadzące mogą stosować także inne poza podręcznikowe metody).

Podstawowe treści edukacyjne:

- społeczno – kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej (mity, stereotypy);
- definicja przemocy, jej rodzaje, formy, dynamika; aspekty prawne przemocy;
- problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich;
- planowanie i rozwijanie samokontroli;
- komunikacja interpersonalna;
- promocja pozytywnych wartości i zachowań między innymi: szacunku, odpowiedzialności, bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego, szczerości, zaufania, dzielenia obowiązków, wspólnego decydowania, okazywania uczuć, potrzeb, negocjacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy;
- alkohol i patologia życia rodzinnego;
- przemoc seksualna;
- dzieci, przemoc i wychowanie;
- tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych (uczenie osób stosujących przemoc pozytywnych zachowań wobec ludzi starszych i niepełnosprawnych).

Podsumowując powyższe, zawartość programu dostarczy informacje, umożliwiające uczestnikom zrozumienie dynamiki przemocy, umożliwi konfrontację przekonań i postaw, przy pomocy których, osoby stosujące przemoc usprawiedliwiają stosowanie przemocy. Zawartość programu dostarczy treści osobom stosującym przemoc, także w zakresie w jaki sposób ich

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

zachowanie krzywdząco wpływa na członków ich rodzin i na ich wzajemne relacje oraz przygotowuje ich do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny, a także do rozpoczęcia pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych.

Ponadto, zawartość programu umożliwi osobom stosującym przemoc rozpoznawanie i zmianę systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy.

Za pośrednictwem programu uczestnicy będą mieli możliwość ćwiczenia nowych, konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi zachowaniami oraz sprzyjających odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymaniu egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

VI. Realizacja programu

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej, ul. Staszica 9, 21-010 Łęczna, jako podmiot administracyjny, kontrolujący i monitorujący program.

Bezpośrednimi realizatorami programu będą także osoby uprawnione do prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, których kwalifikacje są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)

1. Adresaci programu

Program adresowany jest do pełnoletnich osób. Skierowany jest bezpośrednio do osób stosujących przemoc, tj.:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych, albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych;
- osób skierowanych przez zespół interdyscyplinary ds. przeciwdziałania przemocy domowej;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

- osób stosujących przemoc domową, które zakończyły program psychoterapii uzależnień od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych;
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Program zakłada prowadzenie grupy jednorodnej ze względu na płeć, jednak w sytuacji, gdy liczba kobiet/mężczyzn jest zbyt niska, by stworzyć odrębną grupę, dopuszczalne jest realizowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w grupach mieszanych.

2. Nabór i selekcja uczestników oraz zasady uczestnictwa w programie.

Wytypowanie i zgłoszenie kandydatów nastąpi w ramach współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej z Policją, sądami, Żandarmerią Wojskową, ośrodkami pomocy społecznej, zespołami interdyscyplinarnymi, gminnymi komisjami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Rekrutacja do grupy odbędzie się w oparciu o przeprowadzoną konsultację indywidualną z prowadzącym/prowadzącymi program, podczas której dokonana zostanie diagnoza wstępna i ocena sytuacji kandydata oraz badanie jego oczekiwań i motywacji do uczestnictwa w programie.

Zasady selekcji i naboru uczestników do programu opracowywane będą przez prowadzącego/prowadzących oddziaływania. Przy konstruowaniu zasad selekcji i naboru uczestników uwzględnić należy poniższe wskazówki:

- 1) selekcja i nabór powinny być dostosowane do specyfiki danego typu osób stosujących przemoc domową;
- 2) warunkiem kwalifikacji do grup korekcyjno – edukacyjnych jest uznanie przez osobę faktu stosowania przemocy;
- 3) w przypadku osób stosujących przemoc, u których stwierdzono uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się je w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.
- 4) nabór uczestników odbywać się będzie na podstawie:
  - zobowiązania osoby na drodze sądowej (i innej) do uczestniczenia w programie;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

- pisemnej zgody uczestnika i zobowiązania do przestrzegania regulaminu uczestnictwa w programie;
- 5) w ramach selekcji i naboru dokonana zostanie diagnoza wstępna.

Do programu nie przyjmuje się:

- osób chorych psychicznie,
- osób z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości antyspołecznej oraz zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych i innych, które nie odbyły podstawowego programu psychoterapii uzależnień.

Wobec osób skierowanych decyzją Sądu uchylających się od uczestnictwa w zajęciach stosuje się powiadomienie Sądu o tym fakcie.

W przypadku osób stosujących przemoc domową, u których stwierdzono uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się je w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.

Za osobę, która przystąpiła do programu uważa się osobę, która uzna fakt stosowania przez siebie przemocy w rodzinie, podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje reguły uczestnictwa w programie, zobowiąże się do zaprzestania stosowania przemocy i poszanowania zasad współżycia społecznego oraz weźmie udział w spotkaniu indywidualnym i co najmniej jednym spotkaniu grupowym.

Za osobę, która ukończyła program uważa się osobę, która uzna fakt stosowania przez siebie przemocy w rodzinie, podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje reguły uczestnictwa w programie, zobowiąże się do zaprzestania stosowania przemocy i poszanowania zasad współżycia społecznego oraz weźmie udział w minimum 75% godzin zaplanowanych w ramach programu.

Informacje uzyskane od uczestników dotyczące ich życia osobistego objęte będą zasadą poufności, z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

3. Czas trwania i miejsce realizacji programu.

Program realizowany jest w okresie obejmującym lata 2024 - 2026.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

Planuje się, iż w każdym roku realizowana będzie jedna edycja. Łączny czas trwania programu (jednej edycji) w danym roku obejmować będzie 60 godzin – w tym zajęcia grupowe i indywidualne. Liczba zrealizowanych godzin zajęć indywidualnych może być zależna od liczby osób biorących udział w programie. Zajęcia indywidualne realizowane będą według potrzeb uczestnika, natomiast zajęcia grupowe będą trwały jednorazowo 3 godziny (1 sesja grupowa) i średnio realizowane będą raz w tygodniu. Przerwy między kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż jeden tydzień. Dopuszcza się wyjątek od tej zasady w sytuacji wystąpienia dni świątecznych/wolnych od pracy, sytuacji losowych, związanych np. z chorobą trenera. Dopuszcza się realizację zajęć grupowych w krótszych odstępach czasu, niż raz w tygodniu. Planuje się realizację 12 - 14 sesji grupowych. Grupa uczestników liczyć będzie do 12 osób.

Zajęcia realizowane będą w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej, ul. Staszica 9. W dniach realizacji programu nie są prowadzone spotkania z ofiarami przemocy, realizator zadba o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej.

4. Sposób realizacji, działania w zakresie edukacji i korekty zachowań przemocowych.

Program prowadzony będzie przez dwie lub jedną osobę.

Program prowadzony będzie przez osoby, które:

- ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej albo innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji,
- posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
- mają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Za priorytety realizacji programu przyjmuje się ochronę bezpieczeństwa, autonomii i dobro osób krzywdzonych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

Podstawą pracy z osobami stosującymi przemoc domową i celem realizacji programu będzie praca nad korektą zachowań przemocowych u uczestników programu poprzez edukację w zakresie kształtowania postawy partnerstwa i szacunku oraz wzięcie odpowiedzialności za popełnione czyny.

Edukacja osób stosujących przemoc w ramach niniejszego programu polegać będzie na organizacji i realizacji zajęć grupowych i indywidualnych.

Przed przystąpieniem do sesji grupowych konieczne będzie odbycie przez każdego uczestnika sesji indywidualnej, która będzie miała również charakter kwalifikacyjny. Podczas sesji indywidualnych, uczestnik zapozna się z celami i przebiegiem programu. Prowadzący zapoznaje się także z sytuacją rodzinną i prawną osoby zgłaszającej się, diagnozując sytuację życiową oraz specyfikę stosowanej przemocy, określa potrzeby kandydata. Praca indywidualna z uczestnikiem programu prowadzona będzie m.in. z wykorzystaniem: kwestionariuszy, analizy zgromadzonej dokumentacji.

Wstępne rozpoznanie diagnostyczne powinno obejmować:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- określenie najgroźniejszych i typowych form oraz okoliczności zachowań przemocowych,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
- wcześniej przebyte terapie i ich rezultaty,
- aktualnie trwające terapie, leczenie psychiatryczne, zażywane leki.

W uzasadnionych przypadkach rekomenduje się stosowanie diagnozy pogłębionej.

Osoby zakwalifikowane do udziału w programie, podpisują kontrakt określający reguły uczestnictwa.

Kontrakt powinien zawierać niżej wymienione uregulowania:

- 1) formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach, w kontrakcie zostaną określone sankcje za uchylanie się od udziału w programie;
- 2) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa z zajęciach – przestrzeganie regulaminu programu opracowanego przez prowadzących wspólnie z uczestnikami programu;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

- 3) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi;
- 4) uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie;
- 5) zobowiązanie się do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych;
- 5) zasadę zachowania tajemnicy grupowej.

Po określeniu charakteru grupy oraz rodzaju stosowanej przemocy i potrzeb uczestników programu, prowadzący opracuje scenariusze zajęć z uwzględnieniem treści ramowego harmonogramu tematycznego. Szczegółowy harmonogram tematyczny przedstawi do akceptacji Dyrektorowi PCPR.

Zajęcia grupowe podzielone będą na bloki tematyczne, w których poddawana będzie analizie jedna z form zachowań przemocowych oraz przedstawiane alternatywne dla niej formy zachowań bez przemocy.

Praca grupowa z uczestnikami programu prowadzona będzie m.in. w formie:

- mini wykładów,
- pracy na przykładach, zobrazowanych sytuacjach, z wykorzystaniem filmów lub opowiadań-scenek o charakterze edukacyjnym,
- analizy mechanizmów własnych zachowań,
- „zadań domowych” – podanie uczestnikom do przemyślenia i przeanalizowania zagadnień związanych z przemocą.

Realizacja programu może odbywać się w systemie otwartym, gdzie w trakcie trwania programu mogą dołączyć nowi uczestnicy na etapie zrealizowania przez uczestnika odpowiedniej partii materiału zapewniającego możliwość zdobycia wiedzy i doświadczeń.

Prowadzący może odmówić przyjęcia uczestnika ze względów organizacyjnych. Sytuacja taka może zdarzać się, gdy grupa danego etapu liczy powyżej 12 uczestników lub ma charakter zamknięty, jednorodny – uczestnicy są na podobnym poziomie wiedzy dotyczącym zjawiska przemocy i świadomości dotyczącej korekcji własnych zachowań.

W przypadku odmowy uczestnikowi udziału w zajęciach grupy, prowadzący lub organizator zajęć programu wskazuje uczestnikowi inne możliwości pomocy np. udział w spotkaniach indywidualnych, inne miejsca prowadzenia pracy terapeutycznej lub wsparcia, w tym możliwości skorzystania z programu w innym powiecie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

W myśl realizacji kompleksowego wsparcia wobec osób stosujących przemoc uznaje się za zasadne łączenie innego typu wsparcia niż tylko korekcyjno-edukacyjnego. Wsparcie takie ma jednak służyć pożądanej zmianie zachowań u osób stosujących przemoc, np. wsparcie o charakterze terapeutycznym, zawodowym itp.

Osoby prowadzące program będą zobowiązane do:

1. Przeprowadzenia indywidualnej diagnozy osób biorących udział w programie, dokonania selekcji i zakwalifikowania do programu.
2. Podpisania z każdym uczestnikiem programu kontraktu.
3. Prowadzenia list obecności na spotkaniach indywidualnych i grupowych.
4. Sporządzania dokumentacji z każdego spotkania indywidualnego.
5. Prowadzenia dokumentacji zajęć, w których należy ująć: termin spotkania, tematykę, podpisy osób prowadzących.
6. Przeprowadzenie ankiet monitorujących w trakcie trwania zajęć oraz ankiet ewaluacyjnych na zakończenie programu.
7. Sporządzenia informacji dotyczącej oceny postępów osób uczestniczących w zajęciach edukacyjnych i korekcyjnych.
8. Sporządzenia sprawozdania końcowego z realizacji programu.

VII. Monitoring i ewaluacja

System monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w programie realizowany będzie w trakcie trwania programu oraz przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego przez danego uczestnika, zgodnie z działaniem 3.3.7. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

System monitorowania polegać będzie na systematycznym uzyskaniu informacji o zachowaniu osób, które ukończyły program wobec członków swej rodziny, o ich rzeczywistym funkcjonowaniu. W procesie monitoringu wezmą udział osoby, które ukończyły program oraz w miarę możliwości członkowie ich rodzin oraz Policja, kuratorzy sądowi/pracownicy socjalni itd.

Uzyskane wyniki wykorzystywane będą w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Wraz z monitoringiem program poddany będzie ewaluacji polegającej na zbieraniu, analizie oraz interpretacji informacji/danych. Dokonana zostanie ocena efektywności,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

skuteczności oddziaływań, zgodności programu w kontekście założonych celów, porównaniu założonych rezultatów z osiąganymi/osiągniętymi.

VIII. Źródło finansowania

Działania przewidziane w programie finansowane będą ze środków budżetu państwa. Zakłada się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji w celu zwiększenia efektywności założeń programu.

IX. Procedury postępowania na wypadek, gdyby osoby stosujące przemoc wróciły do zachowań przemocowych, sprzed programu.

Procedura określa sposób postępowania w przypadku ponownego stosowania przemocy domowej przez uczestnika/uczestników programu.

Działania:

1. W przypadku, gdy uczestnik programu powróci do zachowań przemocowych sprzed programu ma obowiązek zgłoszenia tego faktu prowadzącemu/ prowadzącym program.
2. W przypadku powzięcia informacji przez prowadzącego/ prowadzących program, o powrocie uczestnika do zachowań przemocowych sprzed programu lub rozpoznania owych zachowań, prowadzący program ma/mają obowiązek podjęcia działań:
  - a) powiadomienia o fakcie ponownego stosowania przemocy poszczególne podmioty, w celu objęcia wsparciem i zapewnieniem bezpieczeństwa osobie/osobom doznającej/doznającym przemocy;
  - b) powiadomienia o fakcie ponownego stosowania przemocy odpowiednie instytucje/podmioty, w celu ponownego wypełnienia formularza „Niebieska karta – A” - w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesłać go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego;
  - c) podjęcia przez prowadzącego/prowadzących diagnozy przejawianych zachowań przez uczestnika Programu,
  - d) opracowania Indywidualnego Planu Pracy uwzględniającego rozpoznanie i konsekwencje zachowań uczestnika programu włączając w to:
    - przedłużony pobyt w programie (tj. uczestnictwo w kolejnej edycji programu) i/lub;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

- zawiadomienie sądu/kuratora (w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc zobowiązana została do uczestnictwa w programie na mocy postanowienia sądu) i/lub;
- zawiadomienie kuratora/pracownika socjalnego i/lub;
- zawiadomienie zespołu interdyscyplinarnego i/lub;
- usunięcie uczestnika z programu i poinformowanie o tym fakcie zespołu interdyscyplinarnego, celem podjęcia dalszych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

X. Ramowy harmonogram działań

Realizacja programu w danym roku zależna będzie od potrzeb, tj. zebrania grupy i przebiegać będzie wg poniższego harmonogramu działań.

Lp.	Zadania, czynności w programie w zakresie jednej edycji	Miejsce realizacji
1.	Nabór kandydatów do grupy – nawiązanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc i nadzór nad osobami stosującymi przemoc: - rozpowszechnianie informacji o naborze do grupy i o istocie programu poprzez korespondencję, rozmowy telefoniczne lub spotkania indywidualne.	PCPR Łęczna/MOPS Łęczna, KPP Łęczna OPS/GOPS - Spiczyn, Cyców, Milejów, Puchaczów, Ludwin/Zespoły Interdyscyplinarne/Gminne Komisje R.P.A./Poradnia MONAR w Łęcznej/Poradnia Leczenia Uzależnień w Łęcznej/Ośrodek Kuratorski w Łęcznej/ kuratorzy/ Oddział Żandarmerii Wojskowej w Lublinie/ Sąd/Policja
2.	Rozmowy indywidualne i zawarcie indywidualnych kontraktów z kandydatami do udziału w programie ostateczna kwalifikacja kandydatów do udziału w programie (do 12 uczestników) Zbudowanie grupy korekcyjno – edukacyjnej dla osób stosujących przemoc – zawarcie kontraktu grupowego, przedstawienie	PCPR Łęczna/prowadzący program

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Staszica 9, 21-010 Łęcznej

	głównych celów i zagadnień z programu.	
3.	Realizacja zajęć programu (3-godzinne spotkania grupowe)	PCPR Łęczna/prowadzący program
4.	Realizacja zajęć z programu – spotkania indywidualne (według potrzeb uczestnika)	PCPR Łęczna/prowadzący program
5.	Zakończenie programu – zamknięcie zajęć w grupie i sporządzenie niezbędnej dokumentacji	PCPR Łęczna/prowadzący program

XI. Ramowy harmonogram tematyczny:

Część I: SESJE INDYWIDUANE

1. Sesja indywidualna kwalifikująca do programu – zawarcie kontraktu.
2. Sesja indywidualna – orientacyjna – koncepcja władzy i kontroli, techniki powstrzymywania przemocy.

Część II: SESJE GRUPOWE:

1. Rodzaje przemocy, analizowanie przemocy. Nieużywanie przemocy.
2. Zrozumienie używania przemocy jako taktyki kontroli – zakończenie używania przemocy (ćwiczenia).
3. Definiowanie „zachowania bez przemocy” (ćwiczenia).
4. Definiowanie i rozumienie szacunku, szczerości i odpowiedzialności – analiza (ćwiczenia).
5. Rozumienie użycia minimalizacji, zaprzeczania, obwiniania jako taktyki kontroli (ćwiczenia).
6. Definiowanie i rozumienie partnerstwa, analizowanie męskich przywilejów (ćwiczenia)
7. Definiowanie i rozumienie negocjacji i sprawiedliwości, analiza wymuszania i groźenia (ćwiczenia).
8. Podsumowanie realizowanych tematów zajęć.